

Jaarverslag 2021

Rechtbank Overijssel

Voor u ligt het jaarverslag 2021 van de rechtbank Overijssel. Hierin leest u op hoofdlijnen waarop we ons in het afgelopen jaar hebben gericht.

Vragen naar aanleiding van dit jaar verslag zijn van harte welkom:

communicatie.rb-ove@rechtspraak.nl

Inleiding

2021: Rechtspraak gaat ondanks corona gewoon door

Ik kan er niet omheen. Ook 2021 stond in het teken van corona. In ons jaarplan 2022 schreven we in september nog optimistisch een hoofdstuk onder de titel “Werken na de coronacrisis”. Een paar maanden later zitten we er weer midden in.

Ondanks de beperkingen is de rechtspraak in 2021 gewoon doorgegaan. Dat is te danken aan de snelle en accurate inzet van digitale hulpmiddelen, de tomeloze inzet en flexibiliteit van rechters en (juridische) ondersteuning en niet in de laatste plaats aan onze bodebeveiligers die telkens opnieuw moesten uitleggen dat de ruimte in de rechtszalen beperkt was. Het applaus dat wij tijdens de opening van het gerechtelijk jaar in november ontvingen, komt hen toe.

Uiteraard is er vanuit onze organisatie ook veel dankbaarheid voor het begrip en de flexibiliteit die wij mochten ontvangen vanuit rechtzoekenden, advocatuur, openbaar ministerie en andere partijen.

Ik ben blij dat we in de periode waarin er wel wat meer mogelijk was, hebben kunnen vieren dat we in de afgelopen twee jaar meer dan 20 nieuwe rechters mochten verwelkomen. Ik ben er trots op dat we een veilig leerklimaat kunnen bieden voor aankomend rechters. De installatiezitting in de Grote Kerk in Almelo maakte bij mij een groot gevoel van saamhorigheid los.

2021 was ook het jaar van een nieuwe missie en visie. Een nieuw kompas voor de rechtspraak, en onze rechtbank. U kunt blijven vertrouwen op onafhankelijke, onpartijdige en integere rechtspraak. Maar we willen het wel eenvoudiger en begrijpelijker maken om te procederen. En we willen vooral zaken op tijd afhandelen en voorraden wegwerken.

Financieel blijkt vooral hoe moeilijk het is om in coronatijd het aantal zaken te voorspellen. Zo kreeg de afdeling kanton (los van bewind) te maken met een grote daling van het aantal zaken. Mede hierdoor wordt de verwachte productie niet gerealiseerd, en zijn de inkomsten lager. De rechtbank Overijssel schrijft over 2021 dan ook een (beperkt) verlies.

Namens het voltallige bestuur,

Bart van Meegen

President rechtbank Overijssel

“Ik ben trots dat we de rechtspraak in Overijssel hebben kunnen versterken met meer dan 20 nieuwe rechters.”

Rechtszaken

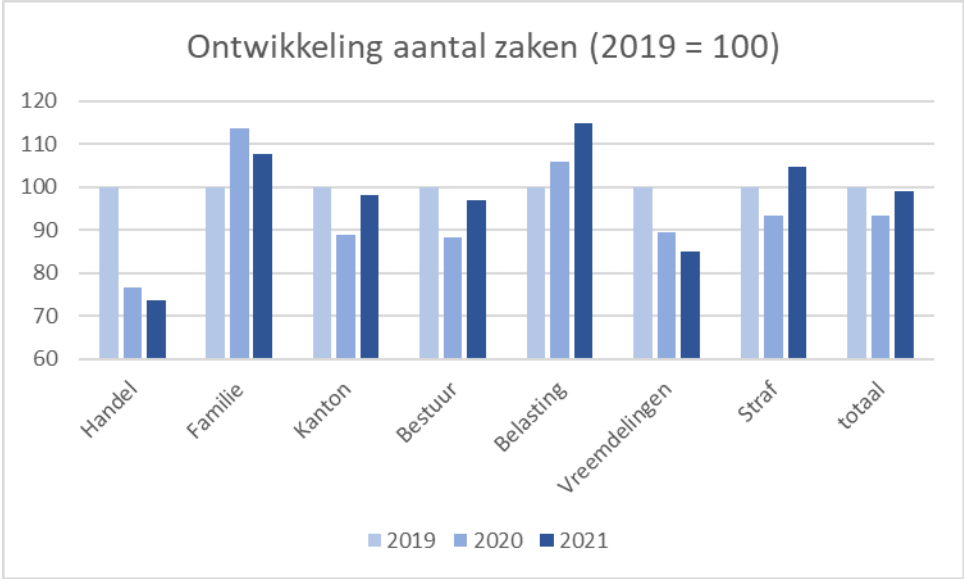
Meer rechtszaken in 2021

Productie

De rechtbank Overijssel heeft in 2021 in haar drie vestigingen Almelo, Enschede en Zwolle 92.547 zaken behandeld. De productie ligt daarmee weer bijna op het niveau van voor de coronacrisis, en is ruim 5.000 zaken hoger dan in 2020. In dat jaar brak de coronacrisis uit, en werden gedurende enkele maanden bijna alle zittingen opgeschort. Dat was nodig om besmettingen te voorkomen en de gebouwen en werkwijzen aan te passen aan de coronarichtlijnen. De extra achterstanden die dat opleverde zijn in de afgelopen anderhalf jaar voor het grootste deel ingelopen.

Doorlooptijden

De rechtbanken hanteren standaard doorlooptijden om te kunnen bepalen of zaken op tijd worden afgehandeld. In alle rechtsgebieden staat Overijssel in de top 5 van best presterende rechtbanken. Familie- en Jeugdrecht, Bestuursrecht en Kanton- en Handelsrecht scoren beter dan het landelijke gemiddelde. Strafrecht zit ongeveer op het landelijke gemiddelde. Ons team Strafrecht behandelt ook relatief veel ingewikkelde zaken van het Landelijk en Functioneel Parket. Deze zaken kosten meer tijd en inzet dan gemiddeld.

Kantonzaken
Inclusief bewindszaken

56.764

Handelszaken

2.923

Familie- en jeugdzaken

17.689

Bestuurszaken

1.574

Belastingzaken

795

Vreemdelingenzaken

2.444

Strafzaken

10.353

Totaal

92.547

2020: 51.399	2019: 57.878	2020: 3.036	2019: 3.968	2020: 18.697	2019: 16.440	2020: 1.436	2019: 1.626	2020: 733	2019: 693	2020: 2.573	2019: 2.874	2020: 9.238	2019: 9.892	2020: 87.112	2019: 93.371
--------------	--------------	-------------	-------------	--------------	--------------	-------------	-------------	-----------	-----------	-------------	-------------	-------------	-------------	--------------	--------------

IT en digitalisering

De rechtbank Overijssel heeft in 2021 mooie stappen gezet op het gebied van digitalisering: op de werkplek, thuis en in de zittingszaal.

Thuiswerken

Onze rechtbank is één van de eerste gerechten waar medewerkers op ergonomisch verantwoorde wijze thuis kunnen werken. Er is snel besloten om de benodigde apparatuur hiervoor aan te schaffen. Qua timing was dit een goed moment omdat onze leveranciers toen nog konden leveren. Inmiddels is het voor de zakelijke markt erg moeilijk om nog aan apparatuur te komen.

Scannen

Om het digitaal werken verder te stimuleren zijn we in 2021 gestart om een hoogvolume scanvoorziening te realiseren, waarmee we papieren dossiers kunnen digitaliseren. Deze scanvoorziening is in eerste instantie ingericht op scannen

voor thuiswerken, en zal de komende jaren meebewegen met de (landelijke) digitale ontwikkelingen. De voorziening wordt ingezet de teams Handel en Kanton, Familie en Jeugd en Bestuursrecht. Strafrecht doet dit al sinds 2020.

Veilig mailen

De functionaliteit Veilig Mailen is beschikbaar gesteld aan iedereen binnen de rechtbank. Dit geeft ons de mogelijkheid om op een veilige manier informatie met externe partijen uit te wisselen. Door invoering van Veilig Mailen kon de fax op 1 februari 2022 worden afgeschaft.

Online zitten

Als onderdeel van een succesvol pilotproject is in Overijssel technische ondersteuning ingehuurd voor het begeleiden van online zittingen. Deze amanuenses kunnen naar behoefte worden ingezet door rechters bij zittingen die (deels) online verlopen.

Mark van de Streek, bestuurslid

“In Overijssel hebben we de digitale voorzieningen goed voor elkaar, al blijven er verbeterpunten. We hebben de afgelopen jaren geïnvesteerd in onze IT voorzieningen, mede vanwege corona. Die lijn trekken we door, om zo het gebruiksgemak verder te vergroten.”

Inmiddels worden de amanuenses meer structureel ingezet.

Aanpassing zittingszalen

Verschillende zittingszalen zijn verder gedigitaliseerd: in Zwolle kwam een extra telehoor-voorziening, in de zittingszalen in Almelo is verouderde geluidsapparatuur vervangen en er zijn tolksets aangeschaft. Na een succesvolle pilot met de inzet van MS Teams voor online zittingen in Overijssel in december 2021, wordt deze software landelijk ingevoerd.

Opvallende zaken in 2021

JANUARI

Vrijspraak fatale brand Nieuwleusen

Een 17 jarige man uit Nieuwleusen wordt vrijgesproken van brandstichting in zijn ouderlijk huis. Bij de brand komt zijn broer om het leven.

FEBRUARI

Snelrecht avondklokrellen

Meerdere personen worden via snelrecht veroordeeld voor hun rol bij de corona avondklokrellen in Enschede en Zwolle.

APRIL

Celstraffen in Fipronilzaak

Twee eigenaren van een bedrijf in bestrijding van bloedluis krijgen celstraf opgelegd voor het gebruik van het verboden middel Fipronil.

JUNI

Zwolse hoofdrolspelers drugoorlog de cel in

Twee Zwolse broers moeten 19 en 13 jaar de cel in voor hun aandeel in de Zwolse drugoorlog. Ze worden veroordeeld voor poging tot moord.

Personeel

Blijvende aandacht voor ontwikkeling medewerkers

De rechtbank werkt aan een toekomstbestendige organisatie, die inspeelt op de voortdurende veranderingen in de maatschappij. We willen een lerende, ontwikkelende organisatie zijn, waar medewerkers graag willen werken.

We stimuleren de ontwikkeling van onze medewerkers, en geven ze daarin zelf de verantwoordelijkheid. Duurzame inzetbaarheid (inclusief brede inzetbaarheid in de organisatie) krijgt daarom aandacht. We sturen op thema's naar aanleiding van de uitkomsten van strategische personeelsplanning (SPP), met behulp van personeelsgesprekken. In verschillende teams is het praktijk om te werken met persoonlijk ontwikkelplannen. Men weet de weg naar de loopbaanadviseur te vinden.

Leiderschapsontwikkeling

Er is een start gemaakt met leiderschapsontwikkeling voor iedere leidinggevende. Aan de hand van een 360 graden feedback wordt met elke leidinggevende een ontwikkelplan gemaakt. Het spotten en ontwikkelen van leidinggevend talent is een doorlopend proces.

De organisatie is grotendeels ingericht op de mogelijkheid van hybride werken. Kaders daarvoor zijn vastgesteld. Er wordt voorzien in thuiswerkfaciliteiten.

Er is aandacht voor gezondheid en vitaliteit, ook bij het vele thuiswerken. Medewerkers krijgen Metal Check-Up gesprekken aangeboden. Voorbereidingen zijn in gang gezet voor periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek (PAGO, 50+ health check), gegevensbescherming binnen het Arbo Management Systeem (AMS) en het Arbobeleidsplan. Het welzijn van de medewerkers wordt door een terugkerende welzijnsenquête inzichtelijk gemaakt.

Diversiteit

De Nederlandse Inclusiviteitsmonitor (NIM) is uitgezet om de diagnose van diversiteit in de organisatie vast te stellen.

Installatiezitting

Op vrijdag 1 oktober werden tijdens een bijzondere zitting in de Grote Kerk in Almelo 20 nieuwe rechters geïnstalleerd. Rechtsbankpresident Bart van Meegen en meer dan 100 genodigden heetten de nieuwe rechters welkom bij de rechtbank Overijssel.

Een bijzonder feestelijke bijeenkomst, die mogelijk was doordat de strenge corona maatregelen voor even waren versoepeld. De regionale krant Tubantia maakte er een mooie reportage over. Wil je de bijzondere opkomst van de rechters nog eens terug zien, scan dan de QR code hiernaast.

SCAN MIJ

Vrouw justitia geeft man het nakijken bij installatie rechters

De rechtbank Overijssel heeft vrijdagmiddag twintig rechters geïnstalleerd. President Bart van Meegen plaatste het plichtsbeseft van rechters tegenover het gebrek eraan bij Haagse politici.

Frank Timmers
Almelo

De zwarte toga's wapperen om de lichamen van twintig nieuwe rechters als ze achter elkaar over de rode loper, de Grote Kerk van Almelo inlopen. Familie applaudiseert.

De installatie van nieuwe rechters vindt bewust plaats op deze historische plek. De keus is niet enkel ingegeven doordat er meer bezoekers terecht kunnen dan in het gerechtshuis van de stad. President van de rechtbank Overijssel Bart van Meegen lichtte toe: „We laten zien dat we op de schouders willen staan.”

In zijn toespraak benadrukte hij de noodzaak van stabiliteit en het besef wat het betekent een ambt te dragen. Hij zei: „Een ambt vraagt om dienstbaarheid aan de publieke zaak en het publieke belang. De publieke zaak die wij dienen, is een eerlijke en rechtvaardige samenleving. Dat sprake is van een benoeming voor het leven nemen velen van ons zeer serieus.”

Hij plaatste de Haagse politiek er tegenover. „Het politieke ambt wordt door steeds meer mensen gezien als gewone baan. Een baan die goed is voor je carrière. Het lijkt steeds vanzelfsprekender ambtswerk te vergelijken met banen in het bedrijfsleven en een overstap te maken naar een andere functie als dat meer oplevert.”

Ambt trouw blijven
Juist daarom is het volgens hem belangrijk dat rechters hun ambt trouw blijven. Van Meegen: „In de huidige samenleving, waarin velen zich niet gezien of gehoord voelen, lijkt grote behoefte te bestaan aan mensen die met gezag, vanuit een onafhankelijke en onpartijdige positie en na een zorgvuldige afwe-

▲ Aniek van Diggele: „We hebben regels nodig.”

▲ Lisa Pieters: „Mensen kunnen in de emotie komen vast te zitten.” FOTO'S MARIEK KAMELINK

ging knopen kunnen doorhakken.” In toenemende mate zijn dat vrouwen. Dat de meeste nieuwe rechters vrouw zijn (13 van de 20), sluit aan bij een al jaren geleden ingezette ontwikkeling. De Nederlandse rechtbanken hebben 1.581 rechters van wie er 998 vrouw zijn. 2019 was het jaar waarin vrouwen bij de gerechtshoven de mannen inhaalden. Mannen domineren alleen nog op bestuurlijk terrein. Van de 16 presidenten zijn er 9 man.

Twee van die nieuwe vrouwelijke rechters zijn Aniek van Diggele en Lisa Pieters. Van Diggele wilde als kind dokter worden. „Nu ben ik een juridische dokter”, zegt ze. Pieters koos voor het familierecht. Zij hoopt dat haar beschikkingen zelfs voor de kinderen begrijpelijk zijn.

▶ Kijk op tubantia.nl/video
Installatie van de twintig nieuwe rechters in Grote Kerk van Almelo

Elmy Elderman, bestuurslid

“We zetten stappen op weg naar een lerende organisatie, waar iedereen de gelegenheid krijgt zich te ontplooien en te groeien. We stimuleren medewerkers om zelf de regie te nemen op hun ontwikkeling en loopbaan.”

Uit de teams

Team Bestuursrecht

Toeslagenaffaire

In 2021 is onderzocht welke rol de bestuursrechter heeft gespeeld in de toeslagenaffaire. Een collega van ons team Bestuursrecht heeft actief deelgenomen aan de landelijke reflectiecommissie. Het onderzoek heeft ertoe geleid dat iedereen zich beter bewust is dat iedere zaak uiteindelijk betrekking heeft op problemen van mensen. Maatwerk en evenredigheid hebben een grotere plek gekregen in de oordeelsvorming en tijdens werkoverleggen. In 2022 worden de aanbevelingen van de reflectiecommissie nader ingevuld.

Proeftuin (digitale) verbeteringen

Het team Bestuursrecht is en blijft actief als proeftuin voor (digitale) verbeteringen. Het team streeft ernaar om digitale zittingen aan te bieden als volwaardig alternatief voor fysieke zittingen. Daarnaast zijn in 2021 voorbereidingen getroffen om in 2022 doorlooptijden te verkorten, en procedures overzichtelijk en voorspelbaar te maken, met betere communicatie over de gang van zaken.

Team Toezicht

Digitalisering bewindvoering

Binnen de pilot MijnBewind zijn belangrijke stappen gezet om bewindvoering te digitaliseren. Professionele en particuliere bewindvoerders kunnen door middel van een handige en toegankelijke webapplicatie verantwoording afleggen over het gevoerde bewind. Dat is praktisch en scheelt veel papierwerk.

Uitbreiding insolventierecht

Door een wetwijziging (Wet Homologatie Onderhands Akkoord) krijgen ondernemingen in zwaar weer meer mogelijkheden om via een akkoord met schuldeisers een faillissement te voorkomen. Dit leidt tot extra werk voor de afdeling Insolventie. In 2021 heeft de afdeling zich hierop voorbereid.

Team Handel- en Kantonrecht

Mediation

In het afgelopen jaar konden veel zittingen digitaal veilig doorgaan. Daar waar mogelijk is de wachttijd tot een zitting benut om te bekijken of partijen met mediation tot een oplossing konden komen.

Overlegrechter

De Overijsselse Overlegrechter behandelt zaken eenvoudig en laagdrempelig, met oog voor het verhaal achter de juridische kwestie. Er wordt onderzocht wat partijen echt belangrijk vinden en of een regeling mogelijk is. De rechter kan ter zitting een voorlopig oordeel geven, eventueel benodigde vervolgstappen bespreken of een mondeling vonnis uitspreken. Partijen weten dan waar zij aan toe zijn. Het team wil partijen zo snel mogelijk duidelijkheid geven in helder taalgebruik.

Van wonen in een auto naar hulp

Wat doe je als rechter wanneer de uitspraak in een zaak wel duidelijk is, maar niet echt een oplossing voor een situatie?

Twee kantonrechters in Overijssel grepen een dreigende huisuitzetting aan om de betrokken vrouw op het spoor te zetten van de geestelijke gezondheidszorg. De vrouw was in afwachting van de uitspraak al in een auto gaan wonen.

De rechters beseften: We kunnen nu wat doen, en moeten nu iets doen.

Anders raakt de vrouw uit zicht van de hulpverleningsinstanties.

Gelukkig zag de vrouw ook in dat ze hulp nodig had. Van daaruit was het voor de rechter een kleine stap om tijdens het proces over de huisuitzetting, de zorgvraag in de beschikking op te nemen.

Het belletje naar een tweede rechter was snel gepleegd, en hij regelde de benoeming van een mentor. Deze was van te voren al ingeseind, en nam de vrouw verder onder zijn hoede.

Uit de teams

Team Strafrecht

Doorlooptijden

In het kader van het Actieplan Strafrecht hebben we in 2021 afspraken gemaakt met het Openbaar Ministerie en andere belangrijke ketenpartners om de doorlooptijden van strafzaken te verbeteren. We hebben zogenoemde versnellers ingezet om dit doel te bereiken, bijvoorbeeld themazittingen. In november werd een nieuw convenant met het OM ondertekend over het aantal zittingen in 2022.

Digitalisering

We hebben in 2021 meer gebruik gemaakt van hybride zittingen en telehoren. Dat was nodig in verband met de coronamaatregelen, omdat procespartijen besmet waren of in quarantaine zaten. Maar het draagt ook bij aan snellere processen en minder aanhouding van zaken. We hebben geïnvesteerd in apparatuur om meer digitaal te kunnen

werken, zodat onze mensen beter tijd- en plaats onafhankelijk kunnen werken.

Landelijke zaken

Als een van de vier concentratierechtbanken in Nederland bestond ons werk voor een belangrijk deel uit strafzaken van het Landelijk- en Functioneel Parket. In 2021 hebben we geïnvesteerd in de kennis en ervaring die hiervoor nodig is.

Team Familie- en Jeugdrecht

Regiebureau

Met de invoering van een regiebureau en een regieagenda beogen we verschillende procedures tussen partijen te bundelen op één zitting. Het mes snijdt aan twee kanten: zaken worden efficiënter ingepland en rechtszoekenden hoeven maar één keer op zitting te verschijnen. Het gezin is daarbij leidend, de rechter volgt.

Digitale koppeling ketenpartners

Met de invoering van de Collectieve Opdracht Routeer Voorziening (CORV) is een digitale koppeling gemaakt tussen de rechtspraak en ketenpartijen in de jeugdbescherming en -reclassering. Verzoekschriften kunnen digitaal worden ingediend, en beschikkingen digitaal via de postkamer worden vertrekt.

Achterstanden

Samen met ketenpartners verbeteren we onze processen, om zo achterstanden weg te werken. We willen in 2024 voldoen aan de normen voor doorlooptijden.

Maatwerk bij complexe echtscheidingen

Binnen de pilot Het Huis van Zwolle werken we samen om complexe echtscheidingssituaties op te lossen, met de inzet van mediation. Lukt dat niet, dan kan het geschil aan de rechter worden voorgelegd. Deze probeert partijen alsnog tot elkaar te brengen, of komt uiteindelijk tot een eindbeslissing als partijen niet bij elkaar komen. Doel is om instroom aan zaken te verminderen.

Opvallende zaken in 2021

AUGUSTUS

Handhaving beweiden en bemesten

De provincie Overijssel moet van de bestuursrechter beter uitleggen waarom ze niet handhaaft bij een veehouder zonder vergunning.

SEPTEMBER

Prikbus mag naar kermis Hengelo

De GGD Twente krijgt in kort geding toestemming om een prikbus in te zetten op de kermis van Hengelo. Een inwoner probeerde de mobiele coronavaccinatiepost tegen te houden.

DECEMBER

Veroordeling top motorclub Satudarah

Vier leiders van de inmiddels verboden motorclub Satudarah moeten jarenlang de cel in, voor deelname aan een criminele organisatie.

DECEMBER

Broers veroordeeld voor moord meisje Almelo

Twee broers worden veroordeeld tot 1 en 2 jaar jeugddetentie en jeugd tbs voor de moord op een 14 jarig meisje in Almelo.

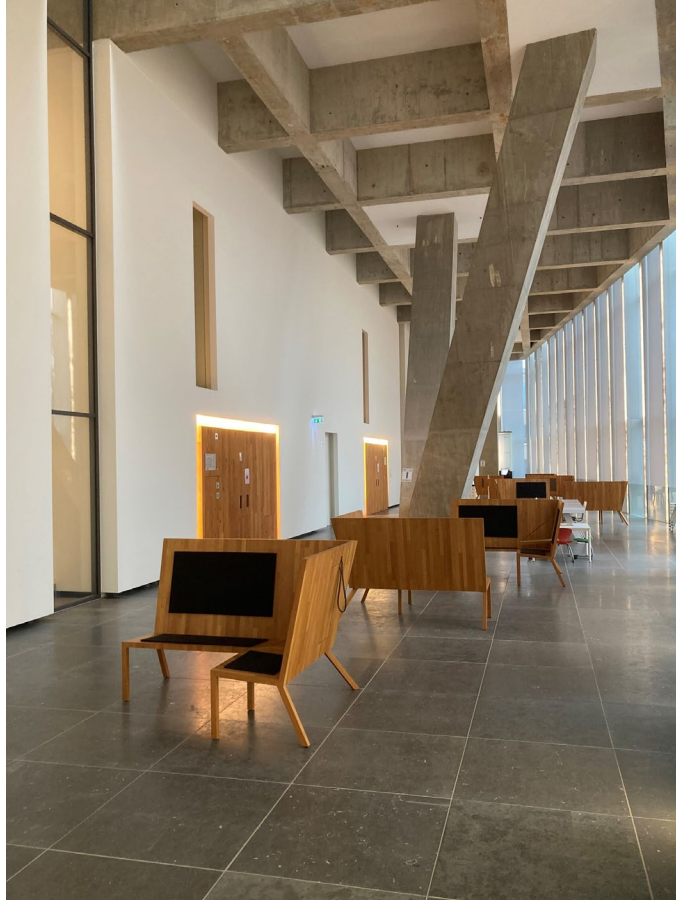
Huisvesting

Inrichting kantoren

In 2021 is uitgebreid onderzoek gedaan naar de gewenste inrichting van de kantoren, passend bij het toekomstig gebruik. Zo werken collega's na corona vaker thuis of hybride. Bij de toekomstige inrichting van de kantoren wordt daar rekening mee gehouden. Er is behoefte aan meer taakgebonden werkplekken (concentratie, samenwerking, hybride overlegmogelijkheden) en minder persoonsgebonden plekken. Ook wordt goed gekeken naar de balans tussen rumoer (ontmoeting) en rust (concentratie). De uitkomsten van het onderzoek worden gebruikt voor de herinrichting van het kantoor in Zwolle na de herstel van de vloeren, en bij de nieuwbouw in Almelo. Waar mogelijk en wenselijk worden onderdelen al eerder geïmplementeerd.

Interne verhuizingen door herstel vloeren Zwolle

Na jarenlange voorbereidingen zijn in 2021 de herstelwerkzaamheden aan de vloeren in Zwolle van start gegaan. Per fase wordt een halve verdieping van het kantoorgedeelte aangepakt. Dat betekent dat de teams en de inwonende huurders een paar keer intern moesten verhuizen. Door het begrip en de flexibiliteit van alle betrokken medewerkers konden de werkzaamheden goed verlopen. De verwachting is dat de versterking van de vloeren in mei 2022 kan worden afgerond.

Nieuwbouw Almelo

De voorbereidingen voor de nieuwbouw in Almelo zijn in 2021 voortgezet. Zo heeft een architect van het Rijksvastgoedbedrijf twee structuurmodellen uitgewerkt. Dit met als doel om te kijken hoe de gevraagde ruimtes in te passen zijn in een ontwerp (haalbaarheidsstudie), en wat de gewenste relatie is tussen bepaalde ruimtes. Daarbij zijn twee modellen onderzocht, een omloop- (met wachtgebied rondom de zittingszalen) en een pleinmodel (met wachtgebied in het midden). Voor de markt kunnen deze ontwerpen helpen een beter beeld te krijgen van hoe een rechtbank werkt c.q. in elkaar zit.

Daarnaast is het ruimtelijk programma van eisen, met daarin alle ruimtelijke wensen voor in het nieuwe gebouw, verder aangescherpt. Dat is onder meer gebeurd door samen met een klankbordgroep, bestaande uit een vertegenwoordiging vanuit de hele rechtbank, uitgebreide procesbeschrijvingen te maken. Hierin staat niet alleen de werkwijze in de verschillende ruimten beschreven, maar ook de belangrijkste aandachtspunten, de wensen en eisen voor die betreffende ruimten. De verwachting is dat het project rond het tweede kwartaal van 2022 kan worden aanbesteed. De start van de bouw staat voor nu gepland medio 2023.

Historische stijlkamer ontmanteld

Met de ontmanteling van de stijlkamer in het Ten Cate pand was eind 2021 de eerste fysieke ontwikkeling te zien in aanloop naar een nieuw rechtsgebouw in Almelo.

Voordat de sloop op het terrein waar het nieuwe gebouw moet komen van start kan, heeft het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) onderzoek gedaan naar de monumentale waarde van de huidige panden op het terrein. Daarbij is de stijlkamer, de voormalige directiekamer, aangewezen om te behouden en terug te laten keren in het nieuw te bouwen rechtsgebouw.

Experts van Koninklijke Woudenberg geven uitleg over het uit elkaar halen van de stijlkamer. Onder de aanwezigen afgevaardigden van de Bond Heemschut en het Atelier Rijksbouwmeester.

Beveiliging en veiligheid

De Rechtspraak werd afgelopen jaar opnieuw uitgedaagd op gebied van veiligheid en beveiliging. Vandaar dat afgelopen jaar voor Overijsselse zaken twee maal is uitgeweken naar een extra beveiligde rechtbanklocatie. Beveiliging en veiligheid hebben veel aandacht. Onze rechtbank heeft aangetoond voldoende weerstand te kunnen bieden tegen de risico's met de hoogste prioriteit. Overijssel heeft hiervoor een "in control-verklaring" ontvangen.

Crisismanagement

Een andere grote uitdaging waren de maatregelen als gevolg van de coronacrisis. Gedurende het jaar is de crisisorganisatie verschillende keren bijeen geweest. In december is de start gemaakt met een crisisevaluatie. Deze wordt begin 2022 afgerond.

Bewustwording

Aanvullend op de coronamaatregelen is er in 2021 extra aandacht geweest voor het veilig omgaan met gevoelige informatie bij het thuiswerken, en voor omgaan met social media.

Vervanging rijkspassen en autorisatiebeheer

Begin 2021 is de vervanging van de rijkspassen afgerond. Daarnaast is een nieuw systeem ingevoerd voor het beheer van autorisaties van medewerkers. Hierdoor is beter in beeld welke medewerker bij welke informatie kan komen, en is het toezicht hierop vereenvoudigd.

Privacy en datalekken

De rechtbank houdt een register bij waarin verwerking van persoonsgegevens wordt geregistreerd. In 2021 zijn verschillende privacy impact analyses uitgevoerd. Deze hebben geleid tot nadere afspraken en overeenkomsten over verwerking van persoonsgegevens. Op het gebied van autorisatiebeheer is een protocol autorisatiebeheer aanwezig.

Datalekken

In 2021 deden zich 30 datalekken voor; 16 hiervan zijn gemeld bij de toezichthouder: de Procureur-Generaal bij de Hoge Raad. In de meeste gevallen gaat het om foutieve adressering of anonimiseringsfouten bij de publicatie van uitspraken.

Als gevolg van de coronamaatregelen hebben medewerkers van de rechtbank Overijssel in 2021 veel thuisgewerkt. Hiervoor is privacygevoelige informatie fysiek meegenomen naar huis. De rechtbank heeft hiervoor uit veiligheidsoverwegingen koeriers ingezet. Ook is er in de bewustwording aandacht geweest voor de privacyrisico's bij thuiswerken.

Privacy Officer

In samenwerking met de gerechten Noord-Nederland, Midden-Nederland, Gelderland en het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden is een privacy officer aangetrokken. Deze houdt zich bezig met datalekken, privacyvraagstukken, privacy bewustwording onder de medewerkers, lokale privacy impact analyses en de AVG.

Communicatie

Communicatie blijft een belangrijk speerpunt voor de rechtbank Overijssel. Onze belangrijkste doelgroepen daarbij zijn rechtszoekenden, onze ketenpartners en de samenleving. Ook in 2021 leidden de steeds veranderende maatregelen als gevolg van de coronacrisis tot veel communicatieacties. Daarnaast zien wij het als onze opgave om de buitenwereld goed te informeren over de belangrijke uitspraken, en deze te duiden in nieuwsberichten en video's met onze persrechters.

Social media en vlogs

De ingeslagen weg op social media en met de inzet van vlogs om mensen kennis te laten maken met de rechtbank is in 2021 voortgezet. Elke maand werd een vlog gepubliceerd. Tijdens de Week van de Rechtspraak zijn extra vlogs gemaakt waarin veel gestelde vragen van rechtzoekenden en het brede publiek werden beantwoord. Verder verspreiden we via social media verhalen die een inkijkje bieden in het werk van de rechter, waarin de mens achter de rechter en rechtszoekende centraal staat. Deze verhalen worden gepubliceerd op een speciale [verhalenpagina](#).

Perswoordvoering

De rechtbank Overijssel publiceerde in 2021 75 nieuwsberichten over mediagevoelige zaken. Tien keer werd het nieuwsbericht aangevuld met een video waarin één van de persrechters de uitspraak van de rechtbank nader toelichtte. Ruim 1.400 uitspraken werden gepubliceerd op [rechtspraak.nl](#). Bij 1 uitspraak werd een (goed bekeken) livestream ingezet.

Persrechter Shirin Milani voert het woord over een brand in Nieuwleusen, waarbij de jongste zoon van het gezin is vrijgesproken van brandstichting.

**75 nieuwsberichten
over mediagevoelige
zaken**

**10 video's over uitspraken
12 vlogs over de rechtbank**

Brief rechter aan kind

Het hoefde niet, want het kind was formeel geen partij. Toch voelde het voor rechter Lisa Pieters goed om het kind in een zaak over ouderlijk gezag een brief te sturen over de uitspraak die zij deed in de zaak. Er was veel waardering voor de menselijk maat die de rechter hierin koos.

Filmopnames

Zo af en toe weten filmcrews van tv series of bioscoopfilms het monumentale Krügergebouw in Zwolle te vinden. In 2021 werden opnames gemaakt voor de nieuwe film van regisseur Johan Nijenhuis, de Marokkaanse Bruiloft.

Duurzaamheid

In 2021 is het initiatief genomen voor een lokale werkgroep duurzaamheid. De eerste concrete resultaten zijn al zichtbaar: op alle locaties wordt het afval gescheiden ingezameld. De locatie Zwolle doet mee met een plaatselijke pilot om deze gescheiden afvalstromen ook apart als grondstof aan te bieden aan de verwerker.

De komende jaren zal de werkgroep een plan maken voor de verdere verduurzaming op gebied van inkoop, afval, watergebruik, vervoer, catering, energie, papiergebruik en ICT. Basis voor de plannen is het landelijke actieplan klimaatneutrale rechtspraak.

Professionele standaarden

De rechtbank Overijssel ligt op koers met de invoering van de landelijke Professionele Standaarden, waarin is bepaald aan welke kwaliteitseisen de Rechtspraak moet voldoen. Bij Straf- en Familierecht zijn de standaarden inmiddels compleet ingevoerd. Bij Kanton en Handelsrecht waren we nog in afwachting van de werklastnorm. Bij Bestuursrecht leidt de voorgenomen werklastnorm tot een aanzienlijk hoger aantal rechters, wat nog niet overgenomen is bij het ontbreken van aanvullende financiering. Voor het team Toezicht zijn de Professionele Standaarden al wel grotendeels ingevoerd nog zonder financiering.

Klachten

Wie niet tevreden is over de handelswijze van de rechtbank, kan een klacht indienen. In 2021 ontving de rechtbank Overijssel 81 klachten, 4 minder dan in 2020. De belangrijkste redenen om te klagen waren:

1. Rechterlijke beslissing* (29x)
2. Administratieve fouten (19x)
3. Bejegening (13x)
4. Tijdsduur procedures (7x)

*) Klachten over beslissingen van rechters worden niet in behandeling genomen. De rechter is onafhankelijk. Tegen deze beslissingen is wel beroep mogelijk.

**Benieuwd naar onze
voornemens voor
2022?**

**Bekijk de vlog die
president Bart van Meegen
hierover maakte!**

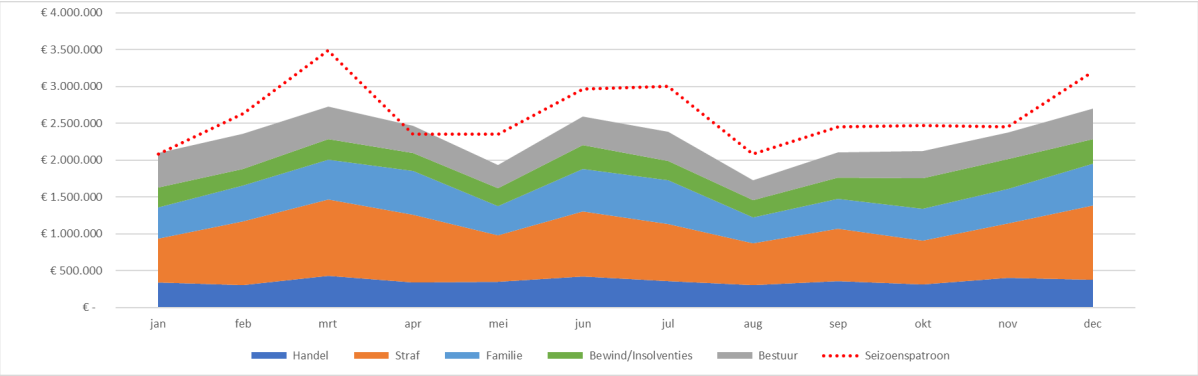

SCAN ME

Productie en financieel

Productie

Het afdoen van zaken is ook in 2021 beïnvloed door de coronacrisis. De instroom bij kantonhandelszaken is nog niet hersteld naar het niveau voor de crisis. Ook de vreemdelingenketen werkt nog niet voldoende. Ondertussen is er voldoende ingespeeld op de coronomstandigheden om de productie hier niet veel last van te laten hebben. Daar waar mogelijk worden zittingen online gedaan. Bij de Insolventies komt het landelijke beeld terug dat deze vooralsnog heel laag zijn: de steunmaatregelen doen hun werk. Onderstaand is de omzetontwikkeling per maand afgezet tegen het seizoenspatroon uit eerdere jaren. De verschillende coronagolven zijn niet meer terug te vinden in de productie.

Het verschil tussen het seizoenspatroon en het gevulde vlak is het minderwerk. Het minderwerk van 4 miljoen euro is als volgt opgebouwd:

Productgroep	Meer/minder	%	Productgroep	Meer/minder	%
Productgroep Belasting	€ - 11.000	-2%	Productgroep Kanton	€ - 655.000	-10%
Productgroep Bestuur	€ 101.000	5%	Productgroep Straf	€ - 1.785.000	-15%
Productgroep Handel	€ - 601.000	-15%	Productgroep Vreemdelingen	€ - 819.000	-27%
Productgroep Familie	€ 193.000	-4%	Productgroep Megazaken	€ 65.000	-8%
			Totaal minderwerk	€ -4.028.000	-12%

Het grote minderwerk (€ 4 miljoen) is voornamelijk te wijten aan de lagere instroom. Ten opzichte van de resultaten van de andere rechtbanken ligt het minderwerk percentage bij alle productgroepen iets gunstiger.

Bij alle productgroepen zijn de voorraden iets teruggebracht op Strafrecht na. Bij strafzaken was er een te hoog covenant met het OM afgesloten. De omvang van Strafrecht is in Overijssel relatief groot doordat Overijssel één van de vier concentratie rechtbanken (LP/FP zaken) is. Hierdoor worden relatief meer zwaardere zaken afgedaan (meervoudige kamer zaken). Ook de Vreemdelingenkamer is relatief groot in Overijssel. Het achterblijven van instroom in deze twee productgroepen maakt dat het totale minderwerk relatief groot is. Het grootste deel van het minderwerk bij Handelsrecht wordt veroorzaakt door de Insolventies (o.a. faillissementen) die een historische lage instroom kenden.

Financieel

Uitgaven

Er is in 2021 1,8 miljoen euro (4%) minder uitgegeven dan was begroot. Dit is voornamelijk veroorzaakt door lagere inzet van personeel (€ 0,8 mln., 6,5 fte), lagere reiskosten (€ 0,3 mln.), opleidingen en overige personeelskosten (€ 0,2 mln.) lagere ICT uitgaven (€ 0,2 mln.) en afschrijving (€ 0,1 mln.). Tegenover de bespaarde kosten staat het minderwerk van 4 miljoen euro, zodat er een verlies overblijft van 2,2 miljoen euro (5%).

Inkomsten

In 2021 is voor 4 miljoen euro (12%) minder aan zaken afgedaan dan begroot(zie Productie).

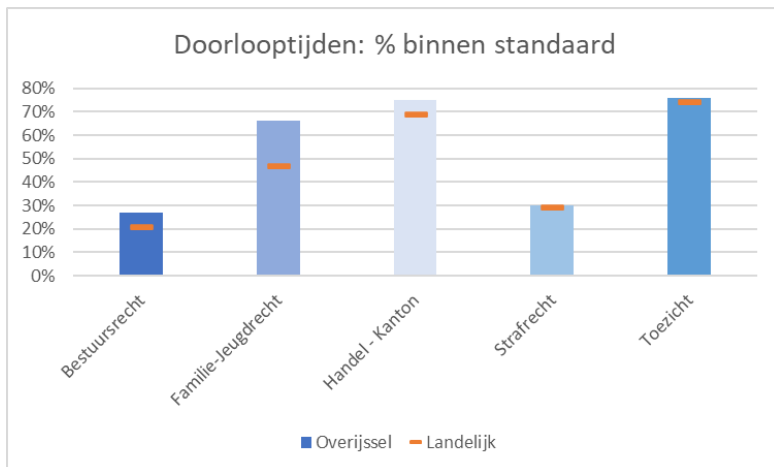
De inkomsten uit onderhuur zijn 466.000 euro lager (-15%) dan begroot, mede vanwege het herstel van de vloeren in Zwolle.

	begroting	realisatie	in %
inkomsten	€ 45.774.000	€ 46.057.000	
uitgaven	€ 45.774.000	€ 44.231.000	
kostensaldo	€ -	€ 1.826.000	4%
minderwerk		€ -4.027.000	-9%
resultaat		€ -2.201.000	-5%

Bijlage 1: Kwaliteitsparagraaf

Tijdigheid

Onderstaand is weergegeven welk percentage van de doorlooptijden binnen de standaard valt, afgezet tegen de landelijke gemiddelde percentages. Overijssel hoort bij alle rechtsgebieden bij de vijf best presterende rechtbanken.

Bron: Inform per 31/12/2021. Voor Bestuursrecht en Kanton-Handel gelden de absolute percentages, de rest alleen relatief (ten opzichte van de andere rechtbanken).

De voorraden zijn op strafrecht en bewind na de laagste in absolute aantallen. Daarnaast is het aandeel wat nog binnen de doorlooptijd afgedaan kan worden overal hoger dan gemiddeld. De achterstanden zijn daarmee lager en zijn in 2021 gedaald ten opzichte van 2020.

Bestuursrecht

Bij Vreemdelingenrecht zijn de achterstanden in 2021 sterk teruggebracht door de afhandeling van de 'Beroepen Niet Tijdig'. Evenals bij andere gerechten zijn er relatief weinig Vreemdelingenzaken binnengekomen. Het percentage tijdig afgehandeld ligt (m.u.v. bewaring) nog ruim onder het landelijke gemiddelde. Dit is mede afhankelijk van ketenproblematiek.

Bij Belastingrecht zijn de achterstanden ook gedaald. Hoewel het weinig zaken betreft is een opmerkelijk hoog percentage (69%) binnen de doorlooptijd standaard afgehandeld.

Bij algemene bestuurszaken is de voorraad en daarmee ook de achterstand vrijwel gelijk gebleven. Een heel klein deel wordt binnen de standaard doorlooptijd afgedaan en dat is nog iets onder het landelijke gemiddelde. Dit wordt mede veroorzaakt door opgelopen voorraden die nu afgebouwd worden.

Familie en Jeugdrecht (vergelijk relatieve waarden)

In Overijssel wordt ongeveer 1/3 van de landelijke echtscheidingen op gemeenschappelijk verzoek afgedaan. Deze zaken mogen vrij aangebracht worden dus kiezen partijen voor een rechtbank waarbij de procedure vlot verloopt. Al jaren kunnen ze daarvoor bij rechtbank Overijssel terecht. Ook zonder deze korte procedures heeft Overijssel het hoogste percentages zaken binnen deze standaard. Dit is gedurende 2021 verder toegenomen. Ook ouderlijk gezag en jeugdbeschermingszaken behoren tot de kortere doorlooptijden in het land.

De voorlopige voorzieningen lopen landelijk gezien in tijdigheid voorop. De voorraden die al relatief laag waren zijn verder afgenomen in 2021.

Handel en Kanton

De instroom van Kantonzaken is sinds de start van COVID pandemie sterk teruggelopen en in 2020 én 2021 30% lager dan in eerdere jaren. De uitstroom houdt gelijke tred. Bij handelszaken zien wij in 2020 en 2021 ook 20% lagere instroom verbonden aan de huidige pandemie. De achterstand bij handelszaken is iets afgenomen.

Het totale percentage zaken binnen de standaard afgehandeld (gemiddeld 75%) is gedurende 2021 verder opgelopen. Op alle onderscheiden zaakstromen zowel Handel als Kanton wordt een groter aandeel binnen de standaardtijd afgehandeld dan het landelijke gemiddelde. De verzoekschriften liggen ruim boven het landelijk gemiddelde (Handel 12% punten en Kanton: 6% punten) met percentages van 84% en 94%

Bij de kortgedingen zijn iets meer dan de helft van de zaken tijdig afgedaan en is daarmee ruim beter dan het landelijk gemiddelde, maar een verdere verkorting is gezien de zaaksoort gewenst.

Dagvaardingen zonder verweer zijn grotendeels (boven de 80%) tijdig. Dagvaardingen met verweer enkelvoudig blijven hierbij met 50% wat achter maar liggen boven het gemiddelde.

Alleen bij de meervoudige kamer zien we lage percentages (21%). Voor de dagvaardingen met verweer geldt dat de doorlooptijden stevig beïnvloed worden door de procespartijen (o.a. verhinderdata). Hier wordt op meerdere manieren getracht een verbetering in aan te brengen.

Strafrecht *(vergelijk relatieve waarden)*

Het aantal afgedane meervoudige Strafzaken ligt 30% hoger dan in 2020. Voor de enkelvoudige zaken geldt dat er 10% meer zaken dan in 2020 zijn.

Samen met het OM wordt aan beter inzicht in de voorraadpositie gewerkt. Slechts 1/3 van enkelvoudige strafzaken wordt binnen de termijn afgedaan. Dit is iets minder dan het landelijke gemiddelde. Voor de meervoudige strafzaken geldt dat dit met 28% nog lager is. Hier is de invloed van de Landelijke en Functionele (LP/FP) stafzaken te zien die in Overijssel een relatief groot aandeel in de meervoudige zaken hebben. Dit zijn vaak extra zware zaken die meer (voorbereidings)tijd vergen. Zoals bij alle rechtbanken zijn de lichte kantonstrafzaken vrijwel nooit (5%) binnen de standaard termijn, wat te verklaren is door de gevolgen van de pandemie.

Het uitwerken van appels blijft in Overijssel in doorlooptijd achter bij het gemiddelde. Dat geldt niet voor de bijzondere raadkamerzaken die juist vlot worden afgedaan.

Toezicht *(vergelijk relatieve waarden)*

Bij Toezicht moet er verschil gemaakt worden tussen de Insolventies (Schuldsaneringen en Faillissementen) en Bewindvoering. De Insolventiezaken duren vaak meerdere jaren. Er wordt gewerkt aan een indeling naar zwaarte waaraan de doorlooptijden gekoppeld kunnen worden. Tijdens de COVID pandemie is de instroom van Insolventies door de landelijke steunmaatregelen historisch laag.

Bij Bewindvoering is er sprake van verzoeken en het afleggen van (jaarlijkse) verantwoording. Bij alle zaaksoorten is het percentage doorlooptijd dat binnen de standaard valt in Overijssel iets beter dan het landelijk gemiddelde. Het gaat hierbij om hele grote aantallen zaken (40.000).

Kwaliteit Overige

Door de Raad voor de Rechtspraak worden onderstaande percentages meervoudige zaken ten opzichte van enkelvoudige gemonitord (bij strafrecht gebeurt dat in Promis). Er is geen bestuursafpraak afgesproken. Beide zijn een indicatie van kwaliteitsstreven.

	Realisatie% 2019	Realisatie% 2020	Realisatie% 2021	Norm
Percentage MK zaken				
MK straf	20%	18%	21%	15%
MK civiel handel	8%	10%	14%	10%
MK civiel familie	5%	3%	3%	3%
MK bestuur algemeen	17%	12%	10%	10%
MK vreemdelingenkamer	2%	5%	4%	5%
MK-zaken volgens Promis afgedaan	78%	91%	88%	50%

Het percentage zaken dat op een uitgebreide wijze (PROMIS) wordt geschreven ligt al jaren tussen de 80%-90%. Dit is de facto de standaard manier waarop een vonnis uitgewerkt wordt.

Bij Strafzaken veroorzaakt het relatief grote aantal MK-zaken vanwege LP/FP-zaken een hoog MK-percentage.

Bij Handelsrecht is het aantal meervoudige zaken de afgelopen jaren toegenomen. Hier speelt mee dat de zaken relatief ingewikkelder worden en het om grotere financiële belangen gaan. Er zijn maatregelen genomen de groei van het aantal MK-zaken niet verder laten toenemen maar uiteindelijk beslist de (regie)rechter hierover.

Bij Familierecht schommelt het MK percentage heel weinig.

Bij Bestuursrecht was in 2019 het MK percentage incidenteel hoog wegens een groot aantal uitspraken buiten zitting. In 2021 neemt dit af vanwege een fors aantal variaprocedures (EK). Bij de Vreemdelingenkamer zijn er relatief weinig zaken die voor meervoudige behandeling in aanmerking komen.

Bijlage 2: Managementparagraaf

Het bestuur is verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering van het gerecht en legt hierover verantwoording af. Om deze verantwoordelijkheid te kunnen waarmaken en de bedrijfsdoelstellingen te kunnen realiseren, zijn interne beheersmaatregelen geformuleerd, het management control systeem geheten.

Beheersomgeving

Aan de besturing en beheersing van de organisatie geeft het gerecht invulling via het jaarplan en de bestuursafspraken met de Raad voor de rechtspraak. Driemaal per jaar worden de (financiële) resultaten in relatie tot de jaarplannen gerapporteerd (na vier, acht en twaalf maanden). Vervolgens vinden bestuurlijke overleggen plaats tussen de Raad voor de rechtspraak en het Gerechtsbestuur. Aan het eind van het jaar legt het bestuur in een verslag verantwoording af aan de Raad voor de rechtspraak.

Beheersingsinstrumentarium

Het gerecht kent een IC-statuut wat de kaders geeft voor de inrichting, beheersing en toetsing van de interne controle. Het IC-statuut is vooral en bijna uitsluitend gericht op de controles die uit oogpunt van minimale interne beheersing in het kader van de jaarrekening verplicht zijn. Het IC-werkplan geeft concrete invulling aan het IC-statuut door te benoemen welke controles worden uitgevoerd om de kernprocessen beheersbaar te krijgen en te houden.

De uitkomsten van de interne controle tonen aan in hoeverre een gerecht 'in control' is. Deze worden structureel vastgelegd in het Key Control Dashboard systeem, worden besproken in het gerechtsbestuur en vormen onderdeel van de accountantscontrole.

Het toetsingskader "gerechten in control" kent een ruimere omschrijving van het begrip 'in control' dan het IC-statuut. Aan het toetsingskader ligt de volgende doelstelling te grondslag: een gerecht is in control als de zaaksinstroom wordt afgedaan tegen goede kwaliteit, met zorg voor personeel en veiligheid en binnen de door de toezichthouder gestelde financiële kaders. Vervolgens geeft onderhavige mededeling bedrijfsvoering het resultaat van de uitkomsten van IC-werkplan en het toetsingskader weer en geeft daarmee aan in hoeverre het gerecht in brede zijn 'in control' is met betrekking tot haar bedrijfsvoering.

Uitkomsten interne controle

De in de reviews geconstateerde tekortkomingen bij de IC worden daadwerkelijk onderzocht op achtergrond en oorzaak: incidenteel of structureel. Indien de aard structureel is wordt het betreffende proces onder de loep genomen om de tekortkoming de volgende keer te voorkomen. Geconcludeerd wordt dat de achterliggende processen in 2021 voldoende op orde zijn. In 2021 is de controle van de mega-uren te laat afgerond. Dit dient in 2022 meer gespreid over het jaar te gebeuren. Ook zullen we de inkoopprocedures waarbij het LDCR een belangrijke rol speelt nog eens extra onder de aandacht van de medewerkers brengen.

Uitkomsten toetsingskader

Het toetsingskader toetst op basis van vragen of de interne beheersing op orde is voor de volgende deelgebieden:

- Productie (instroom, uitstroom, voorraad):
- Kwaliteit (doorlooptijd, evaluatie, kennis)
- Personeel (tevredenheid, doorstroom, ontwikkeling, roulatie)
- Veiligheid (fysiek, mensen, informatie)
- Financieel (resultaat, eigen vermogen, voldoen aan wet- en regelgeving, projectbeheersing)

Het toetsingskader stelt gerichte vragen om te beoordelen of haar bedrijfsvoering voldoende waarborgen biedt om haar doelstellingen te bereiken doordat adequate beheersingsmaatregelen zijn ingericht.

Daarbij wordt gevraagd naar de inrichting van verantwoordelijkheden, van risicomanagement, de administratieve organisatie, bestuurlijke informatievoorziening, het functioneren van de regelkring en de organisatiecultuur. Het gaat daarbij zowel om de opzet, bestaan en werking als de effectiviteit van de werking van de diverse procedures / processen.

Het toetsingskader laat voor 2021 zien dat rechtbank Overijssel voldoende 'in control' is.

Informatie en communicatie

Voor de besturing wordt gebruik gemaakt van een geïntegreerde planning & controlcyclus waarbij zowel voor (plan), tijdens (voortgangsrapportages) als na (verantwoording) realisatie over financiële en niet-financiële resultaten door de teams van het gerecht wordt gerapporteerd. Sturing vindt plaats op basis van afgesproken taakstellingen, prestatie-indicatoren en kostprijzen. Het systeem van interne verantwoording inclusief de prognosekracht heeft in 2021 goed gefunctioneerd.

Risicobeheersing

Zoals geschetst zijn in het IC plan zijn de belangrijkste landelijke geformuleerde risico's voorzien van controles. Door de inrichting van een eigen structurele risico analyse waarmee we in 2021 gestart zijn kan de IC aangescherpt worden met lokale risico's op de hierboven benoemde deelgebieden. In 2022 zal dit worden afgerond en kan de IC daarop worden afgestemd.

Voor het deelgebied veiligheid zijn wij reeds verder gevorderd. Landelijke normen en kaders bepalen hier waar we aan dienen te voldoen. De risico beoordeling (kans / schade / impact) heeft plaatsgevonden. Via collegiale toetsing worden de maatregelen gemonitord. O.a. risicovolle zittingen krijgen extra aandacht.